

[संवत् २०४६ सालको पुरस्कार 'जगदम्बा-श्री' मह जोडी (श्री मदनकृष्ण श्रेष्ठ र श्री हरिवंश आचार्य)लाई र मोही सालको 'मदन पुरस्कार' 'नेपालमा प्रजातान्त्रिक आन्दोलनमा नेपाल प्रजा-परिषद्को भूमिका' भन्ने ग्रन्थको लागि त्यसका रचयिता श्री राजेश गौतमलाई सम्पर्ण गर्न संवत् २०४७ साल आश्विन ५ गतेका दिन आयोजित समारोहमा गुठीका तत्कालीन सदस्य-सचिवले गर्नुभएको धन्यवाद जापन । यो धन्यवाद जापन 'नेपाली' त्रैमासिक अङ्क १२४ वाट उद्धृत गरिएको हो ।]

अध्यक्षज्यू र बन्धुगण !

धन्यवाद जापन गर्नलाई कुरा के पर्छ भने धन्यवाद गर्दै जाँदाखेरिमा यहाँ उपस्थित हुनुभएकालाई धन्यवाद जापन गर्न जहिले पनि बिसिँदो रहेछ पछिबाट गएर । ... यतिका दुःख गरेर त्यति टाढादेखि आउनुभएका मान्छेहरूलाई धन्यवाद नदिए जस्तो हुँदोरहेछ । त्यसैले मर्वप्रथम म यति टाढाबाट दुःख गरेर आउनुभएका मवै महानुभावहरूलाई धन्यवाद निवेदन गर्दछु ।

धन्यवाद पाउने पहिलो पालो त हाम्रो बेहुलाहरूको हो । आज ३ जना बेहुलाहरू हुनुहुन्छ । हामी आजका मुख्य मान्छेलाई, आजको पुरस्कार विभूषित हुने जो सज्जनहरू हुनुहुन्छ जहिले पनि बेहुला नै भन्छौं । आज तपाईंहरू ३ जना बेहुलाहरूलाई धन्यवाद दिऊं । तर धन्यवाद दिँदाखेरिमा राजेशजीले अन्यथा मान्नुहुन्न भने अलिकति बढ्ता धन्यवाद म-ह जोडीलाई दिऊं कि भन्छु । कुरा के पऱ्यो भने योभन्दा अगाडि 'मदन पुरस्कार' संयुक्त रूपमा नदिएको हैन दिएको छ । हुँदाहुँदै एकपटक के पऱ्यो भने एउटा पुरस्कार ५ जनालाई बाँडेर पनि दिनुपऱ्यो । त्यसमा केही आपत्ति थिएन बाँडेर दिइयो । तर त्यहाँ उकालो पर्ने कुरा कस्तो भो भने ५ वटा दीयो बनाउनुपर्ने । त्यो चाँदीको दीयो ५ वटा बनाउनुपऱ्यो । ५ वटा प्रमाणपत्र, ताम्रपत्र अथवा त्यो बेला हामी रजतपत्र दिन्थ्यौं, ५ वटा रजतपत्र बनाउनुपऱ्यो । ५ वटा नाङ्ग्लो, त्यो नाङ्ग्लो छ नि 'मदन पुरस्कार' अङ्कित नाङ्ग्लो । त्यो सब गर्दा निकै उकालो पर्यो ।

यसपालि तपाईंहरू २ जना म-ह जोडीलाई पुरस्कार समर्पण गर्दा सजिलो भयो । तपाईंहरूले आफ्नो नाम हाइफनले जोडिदिएको हुँदा हामीलाई सारै सजिलो भो । एउटैले भ्यायो । प्रमाणपत्र पनि एउटै भए पुग्यो । त्यो नाइलोको सद्दा दिने किस्ती भन्छौं हामी त्यो किस्ती पनि एउटैले भ्यायो । तर के भने पुरस्कार पाउनेहरूलाई चाहिँ ड्याक नपरोस् भनेर यी जुम्लाहाहरूको हामीले त्यहाँ २ वटा गरुड हालिदिएका छौं । एउटा म अर्थात् मलाई एउटा तँलाई हैन ह-लाई । २ वटा गरुड चाहिँ देखनुभो होला । त्यो तपाईंहरूलाई ड्याक नपरोस् भनेर गरेको हो म-हलाई अलिकति बढी धन्यवाद दिन पर्नाको रहस्य यो हो ।

नेपाली भाषाको ठूलो सेवा गरेको हुनुपर्छ, आजीवन सेवा गरे पनि हुन्छ, पटके कुनै काम गरे पनि हुन्छ 'जगदम्बा-श्री' पाउनुलाई । भरखरै मदनजीले अर्को वर्ष पनि यो पुरस्कार पाउने कुरा गर्नुभयो । हुन सक्छ- आजदेखि अर्को भदौसम्म तपाईंहरूले यसभन्दा ठूलो कुनै काम गर्नुभयो- कुनै सारै ठूलो महत्त्वपूर्ण काम, नेपाली भाषाको सेवामा समर्पित कुनै काम गर्नु भो भने मलाई विश्वास छ, तपाईंहरू फेरि २ वटा गरुड भएको किस्ती लिन फेरि आउनु हुनेछ । हजुर, धन्यवाद छ !

यही धन्यवादको सिलसिलामा तपाईंहरूलाई एउटा कुरा भनिहालू ! तपाईंहरूलाई यो जुन पुरस्कार अहिले प्रधानमन्त्रीले अर्पण गर्नुभयो त्यो तपाईंहरूलाई हाँस्य-व्यङ्ग्य सम्राट भनेर दिइएको हैन । त्यो दिन सक्ने हाम्रो हैसियत छैन, हाम्रो त्यति ल्याकत छैन तपाईंहरूलाई हाँस्य-सम्राट बनाउने । तपाईंभन्दा जेठाजेठा सायद हाँस्य-व्यङ्ग्य कलाकार होलान् लेखक होलान्, तपाईंहरू उहाँभन्दा श्रेष्ठ हुनुहुन्छ भनेर हामीले भन्न खोजेको पनि हैन । 'जगदम्बा-श्री' को तपाईंहरूले के बुझिदिनुपर्छ भने 'जगदम्बा-श्री' त्यस्ता व्यक्तिलाई दिइन्छ जसले अहिले भरखरै भने जस्तो पटके अथवा आजीवन सेवा गरेर नेपाली भाषाको श्रीवृद्धि गरेको हुनुपर्छ । तपाईंहरूले नेपाली भाषाको जुन सेवा गर्नुभयो जुन कुरा 'साइटेसन' मै पनि लेखिएको छ । श्रव्य-दृष्य दुवै किसिमको प्रहसनको माध्यमबाट तपाईंले नेपाली भाषालाई देश-विदेशमा लोकप्रिय बनाउनलाई अद्वितीय सेवा गर्नुभएको छ । त्यसका निम्ति दिइएको हो ।

त्यही सिलसिलामा म अब राजेशजीलाई पनि सानो कुरा भनौं । धन्यवाद त टक्रुचाइहालेँ हागि । के भन्देखिन् तपाईंको किताप यो राजनीति इतिहासको किताप 'यत्परोनास्ति' हो भन्ने हाम्रो दाबी होइन । तपाईं इतिहासशिरोमणि नै भैसन्नु भो भन्न हामी सक्तैनौं । किनभने इतिहासशिरोमणि दिने अधिकार हाम्रो छैन । त्यो अधिकार नारायणहिटीमा छ । त्यो पदवीका लागि तपाईं योग्य हुनुहोला तर हामी त्यो दिन सक्तैनौं । हामीले त हाम्रो नियमबमोजिम के भन्यौं भने (मेरा अग्रज सबै मेरा गुठीका सदस्यज्यूहरू हुनुहुन्छ उहाँहरूले पनि 'मलाई समर्पण गर्नुहोला) त्यस कितापले त्यस वर्ष नेपाली भाषाको भण्डारमा सबभन्दा ठूलो योगदान गरेको छ । नेपाली भाषाको भण्डारमा एउटा नौलो र अनमोल कुरा दिएर श्रीवृद्धि गरेको हुनुपर्छ

एउटा योगदान गरेको हुनुपर्छ 'मदन पुरस्कार' पाउनलाई । राजेशजी, तपाईंको कितापले त्यो गच्यो, हामीले देखाखेरिमा । त्यसैले तपाईंको किताप राम्रो छ । सबैथोक छ तर तपाईंको कितापमा लेखिएको सबै कुरा त्यही नै ठीक छ, त्यही नै सत्य हो, त्यही नै तथ्य हो भनी मदन पुरस्कार गुठीले प्रमाण-पत्र दिन सक्तैन । त्यो सबै भन्ने त्यो हाम्रो अधिकार छैन । त्यस कुरालाई तपाईंहरू सबैले बुझिदिनु पर्‍यो । त्यति निवेदन गरूँ । यो पुरस्कार लिन आइदिनुभएकोमा तपाईंहरू तीने जना बेहुलाहरूलाई धन्यवाद छ ।

प्रधानमन्त्रीज्यू हुनुहुन्न* तर माथवरजी हुनुहुन्छ । माथवरजीलाई म एउटा सानो निवेदन गर्छु । हाम्रो यो धन्यवाद प्रधानमन्त्रीज्यूकहाँ पुऱ्याइदिनुहोला । राजेशजीले इतिहास लेखेर पुरस्कार पाउनुभो, प्रधानमन्त्रीज्यूले चाहिँ इतिहास निर्माण गर्नुभएको छ । उहाँलाई भौतिक हिसावले पुरस्कार दिने हाम्रो क्षमता छैन तर भन्नुहोला सारा नेपालीले गरे जस्तै हाम्रो आत्मिक पुरस्कार जसलाई धन्यवाद भन्छन्, हार्दिक धन्यवाद भन्छन्, त्योचाहिँ हाम्रो उहाँमाथि छ । उहाँले जे गर्नुभो त्यसको लागि र हाम्रो यो समारोहमा उहाँ आइदिनुभो दौडादौड गरी त्यसको लागि गुठीको परिवार सारै गद्गद भएको छ, भनेर तपाईंले हाम्रो समाचार पुऱ्याइदिनुहोला ! अघि म-ह जोडीले तपाईंलाई कान र आँखा भन्नुभो । म त आत्मा नै भन्छु प्रधानमन्त्रीज्यूको यस अवसरका लागि । हाम्रो खबर पुऱ्याइदिनुहोला ।

अघि एउटा कुरा पनि गरिनुपर्ने थियो । प्रधानमन्त्रीज्यू चाँडै जानु भएको हुनाले चाँडै गच्यौँ । मैले २ जनालाई आज विशेष गरेर धन्यवाद दिनुपरेको छ । २ जना भन्नाले चाहिँ एक जना अच्युतरमण अधिकारी हुनुहुन्छ । एक जना हिमाल एसोसिएट्सका पदाधिकारी हुनुहुन्छ । तपाईंहरूले देख्न पाउनुभएन । सुरुवात गर्न उहाँहरूले आफ्ना कितापको सबभन्दा पहिलो कपी प्रधानमन्त्रीज्यूलाई समर्पित गर्नुभयो र उहाँहरूले आफ्नो कितापको बिक्री वितरणको सुरु गर्नुभो । त्यो कार्य गर्न आजका दिनलाई छान्नुभयो । उहाँहरूले । त्यसका लागि उहाँहरूलाई धन्यवाद दिन्छु म । तपाईंहरू जाने बेलामा तपाईंहरूलाई पनि सो प्रकाशन दिने कुरा कताकता घुइरो सुनेको छ । तपाईंहरू सबैलाई एकएक प्रति अर्पण गर्ने उहाँहरूको इच्छा छ रे ।

अच्युतरमण अधिकारीजीको कितापबारे सानो कुरो बताऊँ । त्योचाहिँ हाथै कुरा हो भने पनि हुन्छ । किनभने 'नेपाली' भन्ने हाम्रो मुखपत्र छ, नेपाली त्रैमासिक । त्यो 'नेपाली'को सय ओटा अड्डा उहाँले अध्ययन गर्नुभयो र 'नेपाली'को रचनात्मक मूल्याङ्कन गर्नुभएको छ । त्यसरी अध्ययन गरिएको डा. तुलसी भट्टराईको भनाइमा यो चाहिँ नेपाली भाषामा यसरी गरिएको यो पहिलो ग्रन्थ हो । पहिलो होला नहोला मलाई थाहा छैन । जे भए पनि त्यो किताप उहाँले 'नेपाली'को मूल्याङ्कन

* त्यस बखत प्रधानमन्त्री राजदरबार जानु पर्दा समारोह स्थलबाट गइसक्नुभएको थियो (हेर्नु- 'नेपाली' अड्डा १२४, पृष्ठ ७) ।

गर्नुभयो । त्यो निस्केपछि आजै वितरण सुरु गर्नुभो । त्यसैले हामीलाई कृतार्थ पार्नुभएकोमा उहालाई पनि धन्यवाद भन्दछु । तपाईंहरूले पनि धन्यवाद भन्नुहोला कि एउटा किताप पाइसकेपछि भन्ने अनुरोध गर्दछु ।

अर्कोचाहि हिमाल एसोसिएट्स । हिमाल एसोसिएट्सको के छ भने एउटा अङ्ग्रेजी पत्रिका छ "हिमाल" भन्ने । हिमालको विषयमा हिमालसम्बन्धी लेखिएको । त्यो न्युयोर्कबाट छर्नापन्थ्यो । अब त्यो काठमाडौं अर्थात् ललितपुरवाटै छापिन थालेको छ । हिमाल एसोसिएट्सले सबै कुरा गर्छ । त्यसको नाम 'हिमाल' । अब मदन पुरस्कार गुठीको संमर्गले हो वा अथवा 'नेपाली' त्रैमासिकको देखासिकीले हो त्यो हिमाल एसोसिएट्सले के विचार गर्‍यो भने नेपाली भाषामा पनि केही त गर्नुपर्दो रहेछ हिमालको वारेमा भनेपछि ! त्यसैले वर्षभरिमा निस्केका लेखहरू अङ्ग्रेजी लेखहरू असलअसल छानेर नेपाली तयार पारेर 'हिमाल २०४७' भन्ने किताप निकालेको छ । हिमालको नेपाली संस्करणको पहिलोप्रति प्रधानमन्त्रीज्यूलाई अघि हिमाल एसोसिएट्सको तर्फबाट टक्रचाइसकियो । अब तपाईंहरूले पनि त्यो पाउनुहुनेछ । त्यमलाई अध्ययन गरिदिनु होला र तन्नेरी सम्पादकलाई तपाईंहरूले अलिकति प्रोत्साहन दिनुहोला भन्ने अनुरोध छ ।

यो भन्दाखेरि एउटा सानो कुरो । पोहोर सालको बालचन्द्र पुरस्कार पाउंदाखेरिमा मलाई सबै तारिफसारिफ गरिसकेपछि डा. त्रिपाठीले भाषण गर्दा भन्नुभएको थियो— यो कमलमणिको चोला उठेपछि के हुन्छ मदन पुरस्कारमा भनेर, चोला उठेमा भन्ने शब्द थिएन सायद अर्थ त्यै हो । तर अब आजचाहिँ 'हिमाल'को नेपाली अङ्ग जुन तपाईंले पाउनुहुन्छ नि त्यसबाट तपाईंले के बुफे हुन्छ भने यो मदन पुरस्कार समूहमा अपुताली पर्नेछैन ! 'मदन पुरस्कार' चली नै रहनेछ । नेपाली भाषाको प्रेम गर्ने यो दीक्षित परिवार (अब अलिकति जस लिहालू) यो पुस्तामा सकिदैन । काशिनाथबाट सुरु भएको राममणिमा आएको राममणिबाट केदारमणिमा आएको केदारमणिबाट कमलमणिमा सरेर आएको त्यो प्रेम यही पुस्तामा सिद्धिदैन । त्यसको प्रमाणचाहिँ 'हिमाल २०४७' हो । अ, हिमालको सम्पादकचाहिँ वताउने पन्थो— मेरो छोरा हो । कनक दीक्षित, कान्छो छोरा ।

हाम्रो नेपालीमा उखान छ तपाईंलाई थाहा छ होला— पाएस्, खाएस्, गएस्, भन्ने छ । प्रधानमन्त्रीजीले त्यो 'मिस' गर्नुभो । हाम्रो त्यहाँ पाएस् बनाइराखेको छ । त्यो तपाईंहरूले खाइदिनुपन्थ्यो । मैले भन्नुपर्ने चाहिँ तपाईंहरू खाइदिनेलाई पनि धन्यवाद छ, पकाउनेलाई पनि धन्यवाद छ । खाइदिएपछि तपाईंहरूले पनि पकाइदिनेलाई धन्यवाद भनिदिएमा आजको समारोह साँच्चै सफल हुने थियो । अब अध्यक्षज्यूको आज्ञाले आजको समारोहचाहिँ यही नै टुङ्गियो ।